

ЗАБІЙНІ ПОКАЗНИКИ БУГАЙЦІВ МОЛОЧНИХ ПОРІД

В.О. Ткаченко, студент, vitok.tka4enko@ukr.net

Науковий керівник – к.с.-г.н., доцент Данильчук Г.А.

Миколаївський національний аграрний університет

У статті наведено результати забою бугайців червоної степової та української чорно-рябої молочної порід. Вивчено морфологічний склад туш піддослідних бугайців.

М'ясо піддослідних бугайців характеризувалося високою якістю, яка відповідає вимогам споживача. Туші тварин, що споживали передстартовий і стартовий комбікорми, за масою напівтуші, вмістом м'якуша за сортами перевищували аналогічні показники бугайців контрольних груп.

Ключові слова: бугайці, маса туші, жива маса, шкіряна сировина, відруби, жир-сирець.

Постановка проблеми. Яловичину отримують переважно від вирощеного і відгодованого надремонтного молодняку (бугайців і теличок) та вибракуваної дорослої худоби молочних і комбінованих порід. Протягом ХХ століття суть поняття “зріла яловичина” змінилася. Якщо раніше під цим розуміли м'ясо вола не молодшого 3-4 років, то в подальшому, під впливом багатьох причин, основною з яких є зміна вимог споживачів до м'яса, відбулося різке зменшення віку худоби при забої [1].

Нині забивають переважно молодняк віком 1-2 роки, причому він повинен мати велику живу масу, давати важку тушу гарної якості. Тому під час розроблення технології інтенсивного вирощування й відгодівлі надремонтного молодняку слід враховувати особливості формування у нього м'ясної продуктивності [2].

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Нами вивчалися забійні та м'ясні якості молодняку великої рогатої худоби, який вирощували за обмеженого споживання молочних кормів. Якість м'яса – поняття, що охоплює досить широке коло морфологічних, фізико-хімічних й органолептичних

показників. У сукупності вони визначають його харчову цінність і смакові якості.

Постановка завдання. Актуальним є проведення забою бугайців червоної степової та української чорно-рябої молочної порід та вивчення морфологічного склад туш піддослідних бугайців.

Матеріали і методика. Науково-господарський дослід проводився в умовах ДП „Племрепродуктор ”Степове” Миколаївської області. Для дослідів відібрали по 30 голів новонароджених бугайців української чорно-рябої молочної (УЧРМ) та червоної степової (ЧС) породи, з яких за принципом аналогів сформували контрольні і дослідні групи по 15 голів у кожній. Після досягнення телятами 2-місячного віку кожен дослідну групу було поділено на дві. Утримання тварин до 9-місячного віку було безприв’язне, з 9 до 15-місячного прив’язне. Годівля тварин проводилася відповідно до схеми дослідів (табл. 1). Відповідно до методики досліджень в 15-місячному віці проведено контрольний забій бугайців [3]. Для забою з кожної групи було відібрано по три бугайці живою масою близькою до середнього показника по групі. На м’ясокомбінат худобу доставляли спеціальним автотранспортом на відстань 50 км. Забій тварин проводили після 24-годинної голодної витримки. Перед забоем піддослідних тварин 1-ї, 2-ї та контрольної груп віднесено до категорії вищої вгодованості відповідно до ДСТу 5110-55.

Таблиця 1

Схема дослідів

Група	Умови годівлі за періодами дослідів		
	0-2 місяці	3-6 місяців	7-15 місяців
контрольна (n=15)	незбиране молоко – 250 л, сіно, концентровані корми – згідно з нормою, вода досхочу	грубі, соковиті та концентровані корми – згідно з нормою, вода досхочу	за загальноприйнятими нормами
I дослідна (n=8)	незбиране молоко – 182 л, передстартерний комбікорм – 40 кг, сіно, вода досхочу	стартерний комбікорм – 230 кг, грубі й соковиті корми – згідно з нормою, вода досхочу	за загальноприйнятими нормами
II дослідна (n=7)		грубі, соковиті й концентровані корми – згідно з нормою, вода досхочу	за загальноприйнятими нормами

Біометричну обробку даних проводили на ПК за допомогою програми Microsoft Excel з використанням статистичних функцій.

Результати досліджень. Результати контрольного забою бугайців наведено в таблиці 2.

Таблиця 2

Результати контрольного забою бугайців, (n=3), $\bar{X} \pm S_{\bar{X}}$

Показник	Червона степова порода			Українська чорно-ряба молочна порода		
	група					
	конт- роль- на	1-а дослід- на	2-а дослід- на	конт- роль- на	1-а дослід- на	2-а дослід- на
Передзабійна жива маса, кг	383,5± 3,23	431,0± 4,18***	418,4± 3,72**	387,8± 3,46	438,6± 4,81***	422,9± 3,90**
Маса парної туші, кг	207,5± 1,87	236,2± 1,96***	227,2± 2,14**	212,5± 1,97	245,6± 2,23***	234,3± 1,67***
Вихід туші, %	54,1± 0,49	54,8± 0,61	54,3± 0,56	54,8± 0,61	56,0± 0,54	55,4± 0,71
Маса внутрішнього жиру-сирцю, кг	5,0± 0,14	6,0± 0,18*	5,7± 0,17*	5,4± 0,19	6,6± 0,13**	6,1± 0,15*
Вихід внутрішнього жиру-сирцю, %	1,3± 0,04	1,4± 0,03	1,4± 0,06	1,4± 0,06	1,5± 0,04	1,4± 0,03
Забійна маса, кг	212,5± 2,22	242,2± 2,39***	232,9± 1,99**	217,9± 2,03	252,2± 2,48***	240,4± 1,93**
Забійний вихід, %	55,4± 0,42	56,2± 0,51	55,7± 0,49	56,2± 0,53	57,5± 0,46	56,8± 0,55

Примітки: * – p<0,05; ** – p<0,01; *** – p<0,001.

Значно вищу передзабійну і забійну маси у віці 15 міс., порівняно з ровесниками контрольної групи, мали бугайці, при вирощуванні яких використовували повнораціонні гранульовані комбікорми

Так, бугайці ЧС породи 1-ї дослідної групи за цими показниками переважали ровесників контрольної на 12,4 та 14,0% (p<0,001), 2-ї дослідної – на 9,1 та 9,6% (p<0,01); тварини УЧРМ породи відповідно на 13,1%; 15,7; 9,1; 10,3%. За виходом туші лише бугайці 1-ї дослідної групи УЧРМ вірогідно відрізнялися від тварин контрольної – на 1,2%. Переважали бугайців

контрольної групи тварини 1-х дослідних груп і за забійним виходом: ЧС породи – на 0,8%, УЧРМ породи – на 1,3%.

Морфологічний склад напівтуш бугайців наведено в таблиці 3.

Таблиця 3

Морфологічний склад напівтуш бугайців, (n=3), $\bar{X} \pm S_{\bar{X}}$

Показник		Червона степова порода			Українська чорно-ряба молочна порода		
		група					
		конт- рольна	1-а дослід- на	2-а дослід- на	конт- рольна	1-а дослід- на	2-а дослід- на
Маса охолодженої напівтуші, кг		101,4± 1,07	114,9± 1,28**	110,4± 0,95**	103,4± 1,12	119,2± 1,25***	114,3± 1,06**
Вміст у напівтуші:							
м'якуша	кг	77,3± 1,76	89,0± 1,82	84,9± 1,37	78,3± 1,61	93,2± 1,72**	88,5± 1,49**
	%	76,2± 0,91	77,5± 1,46	76,9± 0,84	75,8± 0,80	78,2± 1,37	77,4± 1,01
в т.ч. вищого сорту	кг	18,6± 0,48	22,6± 0,52**	21,2± 0,46*	19,0± 0,56	23,9± 0,64**	22,3± 0,51*
	%	24,0± 0,21	25,4± 0,19**	25,0± 0,11*	24,2± 0,81	25,7± 0,69	25,2± 0,77
I сорту	кг	34,1± 0,41	37,8± 0,63**	34,8± 0,31	34,8± 0,36	39,9± 0,51**	36,6± 0,48*
	%	44,1± 0,95	42,5± 0,72	41,0± 0,89	44,4± 0,89	42,8± 0,80	41,4± 0,93
II сорту	кг	24,6± 1,51	28,6± 1,43	28,9± 1,31	24,5± 1,18	29,4± 1,31	29,6± 1,24*
	%	31,9± 1,59	32,1± 0,93	34,0± 0,89	31,3± 1,26	31,5± 1,03	33,4± 0,90
кістки і хрящі	кг	21,6± 1,13	22,6± 1,62	22,6± 0,93	22,3± 1,22	23,1± 1,43	23,3± 1,10
	%	21,3± 1,02	19,6± 1,28	20,5± 0,84	21,5± 1,10	19,4± 1,18	20,4± 0,94
сухожилки і зв'язки	кг	2,5± 0,15	3,3± 0,23*	2,9± 0,12	2,8± 0,29	2,9± 0,28	2,5± 0,19
	%	2,5± 0,24	2,9± 0,20	2,6± 0,14	2,7± 0,20	2,4± 0,31	2,2± 0,17
Індекс м'ясності		3,2	3,5	3,3	3,1	3,6	3,4

Обвалювання напівтуш дало змогу встановити, що вирощування бугайців запропонованою схемою стимулює розвиток м'язової тканини, особливо в ділянці стегна, про що свідчить збільшення частки м'якуша в тушах

За масою охолодженої напівтуші тварини дослідних груп переважали ровесників контрольної: ЧС породи – на 13,5 ($p < 0,01$) та 9,0 ($p < 0,01$) кг, УЧРМ породи – на 15,8 ($p < 0,001$) та 10,9 ($p < 0,01$) кг відповідно.

Частка м'якуша, в т.ч. вищого та I сорту, була вірогідно більшою у порівнянні з контрольною групою. Зменшення маси кісток у туші підвищило індекс м'ясності, який становив для бугайців 1-ї дослідної групи ЧС породи – 3,5, УЧРМ породи – 3,6.

Висновки і перспективи подальших досліджень. М'ясо піддослідних бугайців характеризувалося високою якістю, яка відповідає вимогам споживача. Туші тварин, що споживали передстартовий і стартовий комбікорми, за масою напівтуші, вмістом м'якуша за сортами перевищували аналогічні показники бугайців контрольних груп.

В зв'язку з широким використанням яловичих напівфабрикатів та копченостей, необхідно продовжити вивчення особливостей сортової розрубки яловичих туш для роздрібної торгівлі.

Список використаних джерел

1. Дзюба Н. Эффективность и целесообразность производства телятины и молодой говядины / Н. Дзюба, О. Могиленец // Молочное и мясное скотоводство. – 2005. - №5. – С. 7–10.
2. Козир В. С. Формування м'ясної продуктивності великої рогатої худоби / Козир В. С. – К.: Урожай, 1992. – 128 с.
3. Шкурин Г. Т. Забійні якості великої рогатої худоби / Г. Т. Шкурин, О. Г. Тимченко, Ю. В. Вдовиченко. – К.: Аграрна наука, 2002. – 50 с.